

solze svoje posušiti; sedaj mi govori o svoji materi, o moji domovini; išče mi nazočo tugo s tem razgnati, da preteklo bolečino v meni obudi. K poterpežljivosti, h kreposti me obuduje. „Ne boš ne zmirom nesrečen, pravi; če te nebo sedaj skuša, te le za to, da bi te pri terpljenji družih bolj usmiljenega storilo. — Serce, o Šaktas! je kakor nekaškošne drevesa, ki svoj balzam za rane ljudi le takrat dajejo, ko je sekira tudi njih ranila“.

Ko to izreče, se oberne k misijonarju, išče pri njem polajšanja, ki ga je meni čutiti dajala, in prejemlje, sedaj tolažljiva, sedaj tolažena, besedo življenja na smertni postelji.

V tem podvoji puščavnik svoje prizadetje. Ogenj ljubezni oživlja njegove stare kosti; neprenehoma napravlja leke in pomočke, raši ogenj, hladi posteljo in govori s čudovito zgovornostjo o Bogu in o sreči pravičnih. Bilo je, kakor da bi, z baklo vere v roki, pred Atalo v grob šel, ji njegove skrivne čudeže kazat. Ponižna jama je bila polna velikosti te kristjanske smerti, in nebeški duhovi so gledali brez dvoma pazljivo na ta prizor, v katerem se je vera sama z ljubeznijo, z mladostjo in s smertjo bojevala.

Nebeška vera zmaga — in njena zmaga se kaže v neki sveti žalosti, ki v naših sercih za prvo razujzdanostjo strast nastopi.

Proti polnoči se Atala nekoliko okrepcá in ponavlja molitve, ki jih duhoven pri njeni postelji na glas moli.

Kmaló potem mi podá roko, in mi pravi z glasom, ki ga je bilo komaj slišati: „Utalisov sin, al se spomniš tiste prve noči, ko si menil, da sem devica poslednje ljubezni? Čudno predznamenje najine osode!..“ Na to preneha; potem pa napredova: „Ko spremislim, da te za vselej zapustim, se mi serce živeti tako sili in napenja, da skoraj moč v sebi čutim, se z zgolj ljubeznijo neumerljivo storiti. Pa, o Bog moj, tvoja volja naj se zgodi!“

Atala omolkne nekoliko hipov; potem pa pravi: „Druzega mi več ne ostane ko vaji za težave, ki sem vama jih napravila, odpušcanja prositi. Veliko sem vaji terpinčila s svojo oholostjo in s svojo termo. Šaktas! malo na moje truplu veržene zemlje bo kmalo celi svet med vaji in mene djalo, in vaji opróstilo za vselej teže moje nesreče“.

„Ti odpustiti — odgovorim ves s solzami zalit, nisem li jez kriv vsega tvojega terpljenja?“ — „Priatelj moj, mi seže v besedo, srečno, pač srečno si me storil, in ako bi imela življenje vnovič začeti, bi blaženost, da sem te v nesrečnem prognanstvu nekoliko hipov ljubila, še zmirom više cenila ko celo življenje polno pokoja v domovini svoji.“

Tú vgasne Atalin glas: senca smerti se ji razširi čez oči in usta; njeni božjastni persti iščejo nekaj prejeti; tiho se pogovarja z nevidljivimi duhovi. Naenkrat se spet posili in išče, toda zastonj, mali križec iz svojega vratu sneti; prosi me, da naj ga sam snamem, ter pravi:

„Ko sem pervikrat s teboj govorila, si vidil pri ognji ta križ na mojih persih bleščeti: on je edino Atalino posestvo. Lopez, tvoj in moj oče, ga je poslal materi moji malo dni po mojem rojstvu. Prejmi tedaj od mene, o brat moj, to dedšino in hrani jo v spomin mojega terpljenja. Ta Bog nesrečnih ti bo pribežališče v tugah življenja. — Šaktas, še eno — poslednjo prošnjo imam. Prijatelj moj, najina zaveza na zemlji bi bila kratka bila, pa po tem življenju je daljše življenje. Strašno bi mi bilo od tebe za vselej ločeni biti! Sedaj grem le pred teboj, in čakala te bom v nebeškem kraljestvu. Če si me ljubil, daj se podučiti v kristjanski veri, ki je najino zavezo napravila. Ona dela velik čudež pred tvojimi očmi, ker mi moč daja, da v mukah obupa ne umerjem, ko te zapustiti imam. Toda, Šaktas moj, le priprosto obljubo terjam od tebe; predobro vém koliko veljá, prisego od tebe terjati. Zaprisežena obljuba bi te morda utegnila ločiti od kakošne ženske srečnejše od mene... O mati moja! odpustite hčeri svoji. O presveta devica! odverni svoj serd od mene. Spet padem

v svoje slabosti, in ti kratim, o Bog moj, misli, ki bi imele le k tebi obrnjene biti!“

Poln bolesti obljubim Atali, da bom nek dan kristjansko vero sprejel. Pri tem prizoru se vzdigne puščavnik kakor navdahnjen, stegne roke proti oboku jame, ter zapuje: „Sedaj je čas, Boga sem poklicati!“

(Dalje sledi.)

Sosedov zagovor.

Iz „Zore Jadranske“. *)

„Kaj bo, kaj bo, če se moj Janez poboljšal ne bo!“ — zdihuje oče Martin proti sosedu, ki ž njim za mizo sedi, pridno tobak pije, še pridniše pa vince serka.

„Nikar se ne žali zavoljo Janeza. Verjemi mi, da ga bodeš še vesel“ — tolaži sosed Jaka žalostnega očeta.

„Kaj še! nad njim je vse zgubljeno“ — odgovori oče Martin — „bojim se, da mi bo še na stare dni veliko sramoto napravil, in, če bo tako delal kakor je začel, bo gotovo še na vešalah žalostno poginil“.

„Kaj to govoriš! Na vešalah?! Ti ne poznaš svojega sina. Ako bi ravno kaj takega storil, da bi vešale zaslužil, jim bo vendar peté odnesel; skril se bo, da ga živa duša našla ne bo. Pa saj še bo vse boljše; gotovo bo še kedaj pošten človek“.

„Teško, težko se bo kedaj poboljšal; bojim se za-nj. Ako bi deset dežel prehodil, ne vem, če bi kje takega malopridneža našel, kakor je moj sin“.

„Ne govori tako neumno, Martin! Res, da je enmalo prenagel, pa to nič ne dé; on hoče pokazati, da je korenjak, in da se nikogar nič ne boji“.

„Da! ravno njegova naglost ga bo pripravila ob življenje; ravno zavoljo svoje naglosti je moral pobegniti, da ga pravica ni zasačila, in od tega časa ne vem, kod da se klati“.

„Lej! ravno iz tega se vidi, da veljá za svet in da mu ni le samo mar za očeta in za dom.“

„Oj, jaz sem že več takih potepuhov poznal, ki niso nič marali za starše, pa nobenemu takih se še ni dobro godilo. On ni hotel nikoli mojih naukov poslušati, ampak se je le zmirom svoje terme deržal; zato nečem nič več od njega vediti. Kakor si je postlal, tako naj leži“.

„Dragi Martin! pa kdo ti je toliko hudega povedal od tvojega sina? Nikar ne veruj vsega, kar ljudje pripovedujejo; on ni tak terdoglavec kakor misliš; gotovo se še bo poboljšal in bo še prav pošten človek. Mladost je norost!“

„Poboljšanje je že šlo pri njem rakom zvižgat. Zahvali Boga, Jaka moj, da ga ni bilo te dni domá; drugač bi ti ne bilo treba svojega belca prodati; on bi te bil gotovo te skerbi rešil“.

„To pa že ni mogoče; po nobeni ceni tega ne verjamem, da bi Janez mene okral. Ako je večkrat s kakim ptujim konjem iz sejma prihajal, mu ne smemo zameriti; on se bo še poboljšal in bo pošten človek“.

„Tiho bodi s poboljšanjem; pri njem je vse prizadevanje, ga na pravo pot spraviti, le bob v steno. Nič bi ne rekel, ako bi že stareji bil, — al je tepče golobrado, pa je že več kónj pokralo, kakor jih ima naš grof v svoji štali“.

„Ali pa tudi za gotovo veš, da je vse resnično, kar se od njega pripoveduje? Dosti je ljudi na svetu, ki ne znajo družega, kakor lagati in dobro ime bližnjemu krajsati. Ako je res kaj storil ali kaj ukradel, zakaj ga pa niso nikoli zasačili?“

„A, se vé da ni! — pa kaj je bilo pred tremi leti v farovškem hlevu?“

„Kaj pač to; saj ni bil delj kakor pol leta zapert“.

„Kaj je pač bilo predlanskem v Brežcah na sejmu?“

*) „Zora Jadranska“ je vadbeni list učencov terzaške gimnazije. Cestnikov.

„To ni bilo nič posebnega; leto in dan v tamnici sedeti za takega korenjaka nič ni.“

„Kaj pa je zopet preteklo zimo v bližnjem mestu bilo?“

„To ni bila ravno tolika nesreča; sodnika je enmalo po herbtu nabunkal, pa je za vse skupaj samo tri mesce zapert bil.“

„Dosti je to; kadar bomo koruzo okopovali, bo še le 22 let star, pa je že dve leti v ječi sedel!“

„To mu nič ne škoduje; vidil boš, da se bo še pobiljšal.“

„Vidim že zdaj, kako se je pobiljšal; komaj je iz jetnišnice prišel, se je že z vojaki pretepal; pervega je vergel, da mu je roko polomil, drugemu je nogo pokvaril, tretjemu je pa glavo razbil. Zavaljo tega ga zdaj išejo, pa ga nikjer zaslediti ne morejo. Dobro vem, da ne hodi peš, akoravno mu jaz nisem konja dal.“

„To je hvale vredno, da ne hodi peš; peš naj hodi, kdor jahati ne zná. Vidiš Martin, da si sam kriv, da je tvoj sin tat; zakaj mu konja ne daš?“

„Zakaj bi mu jaz konja dal, saj je pred štirimi leti od tebe verlega žrebca dobil, zakaj ga je šel prodavat?“

„Zakaj? moj Bog! hotel je namreč vediti, kako se z dnarjem po svetu živi. Za žrebca je gotovo veliko dobil; to je bilo krasno živinče, jaz sam sem ga bil na Ogerskem ukr...“

Komaj je poslednjo besedo pogoltnil, skoro bi se bil zarekel. Vendar k sreči Martin na njegovo govorjenje pazil ni, marveč je svojega hudobnega sina obžaloval. Mi pa lahko vemo, zakaj je sosed Jaka Janeza tako pridno zagovarjal. Čez nekaj časa se Martin zopet zdrami ter reče: „Jaz bi mu še vse to odpustil, ako bi le vedil, da je kedaj v svojem življenju kaj dobrega storil.“

„O dostikrat se je dobro obnašal in je priden bil, pa kar še do zdaj ni bilo, še pa bo; boš vidil, da še bo iz Janeza pošten človek.“

„Jaz še nisem nikoli od njega nič dobrega slišal; ako ti kaj veš, povej mi, prosim te!“

„Dosti, moj Martin, dosti! odgovori sosed Jaka, ter se pripravlja kaj dobrega od Janeza povedati; pa kmalo je spoznal, da je to težje, kakor je izperva mislil. Preden je začel govoriti, je popil zadnjo kapljico vina, ki je bila v kozarcu.“

„No, zakaj ne govoriš? povej kaj, povej; prav rad bi slišal kaj dobrega o mojem sinu“ — mu reče Martin ter se britko nasmeja.

„Veš kaj — pravi Jakob — prinesi še vina, potlej se bova še dalje pogovarjala.“

Martin vstane in gré po vina. V tem je imel Jaka dosti časa razmišljevati, kaj je Janez dobrega storil.

„No, ti je prišlo kaj na pamet?“ ga popraša Martin, ko nazaj pride in vino na mizo postavi.

„Čakaj še enmalo“ odgovori, si kupico natoči, pipo nabaše in zapali, potem pa začne: „Povej mi, Martin! kaj je tvoj Janez na poslednjem sejmu hudega storil?“

„Kaj je storil hudega? jaz ne vem nič družega kakor to, da je na sejm šel z enim konjem, nazaj domú je pa dva prignal, akoravno ni imel vinarja v žepu.“

„Pa kaj mu to škoduje? saj ga niso zasačili. On je bil pri sv. Ani na proščenju; ali je tudi tam kaj hudobnega napravil? tam se je vendar dobro obnašal!“

„Prav dobro, sosed! pretepal se je in skorej bi bil nekega tkalca ubil.“

„Kaj je zato njemu mar? prav se zgodi tkalcu, zakaj je pa šel na proščenje; naj bi bil domá ostal, pa bi se mu ne bilo nič zgodilo. Pri hiši pa Janez vendar dobro gospodaril in se hvalevredno obnaša.“

„O, se vé da! Lani sem ga bil poslal, da bi mi pšenico posejal, pa je še letos čakam, ker še ni prišla iz zemlje.“

„Kaj praviš?“ — ga popraša naglo Jaka.

„Šel je orat, pa je nesel seme v vas in ga je prodal, potem je prazno njivo izoral in povlačil.“

„A to je pa res preveč! Tega mu ne moreš odpustiti; to ni prav, da je očeta tako okanil; kadar bo nazaj domú prišel, pošlji ga k meni, jaz ga že bom okregal, da bo imel dosti.“

„Kakor pes mara on za kreganje; beseda se ga ne prime.“

„Če se ga beseda prijela ne bo, se ga bo pa palica; pošlji ga samo k meni, jaz ga bom gotovo naučil, kaj se pravi pokoren biti.“

„Ne verjamem, da bi ga kdo razun samega Boga pobiljšati mogel.“

„Kaj pa zopet govoriš? ti nisem rekel, da tvoj Janez še bo enkrat pošten človek. Nikar ne žaluj, boš vidil, da je resnica kar sem govoril. — S Bogom!“

Dve leti ste pretekle po tem pogovoru. Janez je živel kakor popred; od pobiljšanja ni bilo ne duha ne sluha; še zmirom je večje hudobije doprinašal, dokler so ga zasačili in k smerti obsodili. Njegov oče tega ni več dočakal; neumni sosed Jaka pa, ko je toliko zagovarjanega Janeza na vešalah vidil, je zdihnil: „Škoda za tega človeka; lahko bi bil danes ali jutri pošten človek!“

Kar je Janezek bil, je Janez ostal.

Cestnikov.

Dopisi.

Iz Kopra 25. junija. G. B. — Naj Vam povem tudi letos, po čem se tukaj svilni mešički (kokoni) prodavajo. Šembrano dragi so; to mora vsak reči; srečen ta, kateri jih veliko ima! — Po 4 do 5 gold. funt se prodavajo vsi tisti kokoni, kateri so zdravi in za seme popolnoma pripravi; za seme so pa vsi istrijski mešički, če so bili le snažno deržani. Od bolezní se letos nič ne sliši. Na Laškem je pretečene letá, kakor je znano, vse svilne gosence neka bolezen napadala, in zato iščejo Lahi povesod, na Turškem, na Gerškem, še v Kini zdravega semena. Al, kakor pravijo, med vsem najbolj zdravo je isterško seme, in zato cena toliko raste, da kmetica za en jerbas kokonov po 150 do 200 gold. domú prinese! — Tudi na Kranjskem menda še te bolezní ni; tedaj, Kranjci! zasadite murb, poiščite dobrega semena svilnih gosenc, pridelujte svilo, in obogatili bote. Pomislite le to, da Lahi samo na našem Laškem vsako leto okoli 75 milijonov goldinarjev skupijo za svilo (žido). Ni tedaj prazna, pečati se s svilorejo! *)

Iz Buj v Istri 28. jun. Fr. V. — Sopot je prišlo 9 Lahov galete kupovat; kupili je bodo kakih 25 centov; po 3 gold. 60 kr. do 4 gold. 20 kr. nov. dn. plačujejo funt, to bo pa samo za seme; kar je je več, jo nosijo v Koper, kjer jo tudi po dobri ceni plačujejo. Zastran vojske na Laškem je letos dosti manj Lahov došlo; ti, kateri so tukaj pri nas, so iz Vičence in njene okolice. — Kar letino zadeva, je dosadaj, tukaj pri nas vse prav lepo; ako nam to Bog pusti, bomo imeli vsega za potrebo.

Iz Železnikov 30. rož. — Saj bi Vam, ljube „Novice“, večkrat rad kaj dopisal iz naših krajev, al včasih manjka časa, še večkrat pa gradiva za pisanje. Nabral bi pač večkrat lahko cele koše novic; ker pa navadno nimajo ne glave ne nog, je najbolje, da se o njih molči. Tudi drugje, slišimo, nek ni veliko bolje. Od vojske na Laškem — bodi milemu Bogu potoženo! — res dozdamo še nič kaj dobrega slišali; al ker se kolo sreče vedno suče in obrača,

*) Kako je drugod po Kranjskem, ne vemo, — to pa moremo povedati, da na vertu kmetijske družbe, ktera se je letos pod vodstvom vredništva podpisanega pervikrat močno sviloreje prijela, so červíci popolnoma zdravi in kaj veseli predejo žlahno svilo. Več od letošnjega pridelka, kdo da nam je seme dal, — kdo je červíčem jéd pokladal, — kako smo murve obrezovali itd., bomo povedali ob svojem času. Vred.